

Kokonaisarkkitehtuurityön käynnistäminen organisaatiossa

Tämä dokumentti ohjeistaa karkealla tasolla sen, miten kokonaisarkkitehtuurityö käynnistetään organisaatiossa. Ohje ei pyri olemaan yksityiskohtainen toimintaohje, vaan se kuvaa kokonaisarkkitehtuurityön käynnistämisen päävaiheet. Ohjeen tarkoitus on tukea tietohallintolain toimeenpanoa julkisen hallinnon organisaatiossa.

Kokonaisarkkitehtuurityön käynnistämisen päävaiheet ovat seuraavat:

1. Sitouta johto
2. Nimeä vastuutaho työn käynnistämiseksi
3. Hanki ymmärrys kokonaisarkkitehtuurista
4. Organisoi ja resursoi kokonaisarkkitehtuurityö
5. Hanki osaaminen
6. Kuvaa arkkitehtuurin nykytila
7. Valitse arkkitehtuurin tavoitetilan kuvaamisen ensimmäinen kohde
8. Suunnittele arkkitehtuurin kehittämisspolku
9. Kytke arkkitehtuurin kehittäminen organisaation johtamiseen
10. Käynnistä kokonaisarkkitehtuurin tavoitetilan kuvaaminen

Seuraavissa kappaleissa kuvataan tarkemmin, mitä organisaation on kussakin päävaiheessa tehtävä.

1 Sitouta johto

Sitouta organisaation johto kokonaisarkkitehtuurityöhön.

Johdon on tiedostettava tietohallintolain asettamat velvoitteet organisaation kokonaisarkkitehtuurin suunnittelemiseksi (laki julkisen hallinnon tietohallinnon ohjauksesta, 634/2011).

Johdon on ymmärrettävä kokonaisarkkitehtuurin rooli organisaation johtamisessa ja toiminnan kehittämisessä.

Huolehdi myös siitä, että organisaatiossa laajemminkin ymmärretään kokonaisarkkitehtuurin peruseriaatteet ja arkkitehtuurilla tavoiteltavat hyödyt.

2 Nimeä vastuutaho työn käynnistämiseksi

Nimeä vastuutaho kokonaisarkkitehtuurityön käynnistämiseksi.

Vastuutahon tulisi olla omasta organisaatiosta.

Koska kokonaisarkkitehtuurin suunnittelun tulee olla toimintalähtöistä ja kytkeytyä organisaation johtamiseen ja toiminnan kehittämiseen, olisi hyvä, että vastuutaho on muualta, kuin organisaation tietohallinnosta.

3 Hanki ymmärrys kokonaisarkkitehtuurista

Hanki vastuutaholle riittävä ymmärrys siitä, mitä kokonaisarkkitehtuuri on ja mitä sillä tavoitellaan. Julkisessa hallinnossa käytettävä kokonaisarkkitehtuuri on kuvattu valtiovarainministeriön julkaisemissa dokumenteissa.

Perehdytä vastuutaho Julkisen hallinnon yhteiseen kokonaisarkkitehtuuriin (JHKA) ja Valtionhallinnon yhteiseen kokonaisarkkitehtuuriin (VHKA, valtionhallinnon organisaatiot). Vastuutahon on ymmärrettävä sekä yhteisen arkkitehtuurin rakenne että sen tarjoama hyödynnettävä ja noudatettava sisältö.

Perehdytä vastuutaho vähintään kaikkiin niihin olemassa oleviin yhteisiin kohdealuearkkitehtuureihin, joiden kohdealueiden toiminnassa organisaatio on mukana.

Ohjeistavat dokumentit:

- JHS 179 ICT-palveluiden kehittäminen: Kokonaisarkkitehtuurin kehittäminen -suositus
- valtiovarainministeriön julkaisema Julkisen hallinnon kokonaisarkkitehtuurin (JHKA) koko dokumentaatio
- valtiovarainministeriön julkaisema Valtionhallinnon kokonaisarkkitehtuurin (VHKA) koko dokumentaatio

4 Organisoijaksi ja resurssiksi kokonaisarkkitehtuurityö

Suunnittele organisaation kokonaisarkkitehtuurin hallintamalli. Lähde liikkeelle Julkisen hallinnon yhteisen kokonaisarkkitehtuurin hallintamallista ja sovita se ja siinä kuvatut prosessit tarkkaan harkiten oman organisaatiosi prosesseihin ja rakenteisiin.

Nimeä organisaation kokonaisarkkitehtuurista vastuussa oleva pääarkkitehti. Sisällytä arkkitehtuurityö hänen toimenkuvaansa ja tulostavoitteisiinsa. Pääarkkitehdin olisi hyvä olla perillä sekä toiminnasta ja toiminnan kehittämisestä että tietohallinnosta.

Pääarkkitehdin tulee olla organisaation oma henkilö. Kokonaisarkkitehtuurivastuuta ei pidä ulkoistaa.

Perehdytä pääarkkitehti kuten vastuutaho edellä.

Organisoi tarvittavat arkkitehtuuriryhmät ja niiden johtoryhmät. Hyödynnä mahdollisuuksien mukaan jo olevia ryhmiä niitä ja niiden tehtäviä laajentamalla.

Ota organisoinnissa huomioon kohdealuearkkitehtuurit ja suunnittele, miten organisaatio osallistuu kohdealuearkkitehtuurien kehittämistyöhön.

Kiinnitä arkkitehtuurityö ja sen ohjaus organisaation johtamisrakenteisiin ja -prosesseihin sekä toiminnan kehittämiseen. Tiivistä organisaation eri yksiköiden ja tietohallinnon yhteistyötä.

Kohdenna arkkitehtuurityöhön riittävästi resursseja (henkilöitä ja rahaa), mutta ei kuitenkaan liikaa. Kohtuullisellakin panostuksella päästään alkuun. Vältä yliorganisointia.

Ohjeistavat dokumentit:

- JHKA Hallintamalli

5 Hanki osaaminen

Perehdytä ja kouluta oma väki.

Hanki tarvittaessa ulkopuolista konsultointitukea, mutta tee se harkitusti. Etene pienissä paloissa. Hanki tukea aluksi kehittämisen suunnitteluun.

Ohjeistavat dokumentit:

- JHS 179 ICT-palveluiden kehittäminen: Kokonaisarkkitehtuurin kehittäminen –suositus
- valtiovarainministeriön tuottama koulutusmateriaali (suunnitteilla)

6 Kuvaa arkkitehtuurin nykytila

Kuvaa organisaation kokonaisarkkitehtuurin nykytila riittävällä tasolla. Tässä ei pidä liioitella eikä kuvata kaikkea liian yksityiskohtaisesti. Tätäkin kannattaa tehdä paloissa ja aloittaa tärkeimmistä alueista.

Ohjeistavat dokumentit:

- JHS 179 ICT-palveluiden kehittäminen: Kokonaisarkkitehtuurin kehittäminen -suositus

7 Valitse arkkitehtuurin tavoitetilan kuvaamisen ensimmäinen kohde

Valitse sopiva kohde, josta organisaation kokonaisarkkitehtuurin tavoitetilan kuvaaminen aloitetaan.

Tavoite on, että arkkitehtuurityö tulevaisuudessa liittyy kaikkeen kehittämiseen. Ensimmäinen kohde on hyvä valita olemassa olevien kehittämissuunnitelmien sisältämistä kohteista.

Sopivan kohteen ominaisuuksia ovat: ei aikakriittinen, ei toiminnan kannalta kriittinen, ei liian suuri, ei liian pieni, sopivan monipuolinen ja lievästi haastava.

8 Suunnittele arkkitehtuurin kehittämispolku

Suunnittele ja laadi organisaation kokonaisarkkitehtuurille kehittämispolku. Kokoa polkuun arkkitehtuurin kehittämistehtävät tuleville vuosille.

Ohjeistavat dokumentit:

- Kehittämispolku laaditaan samalla periaatteella kuin dokumentti JHKA Kehittämispolku

9 Kytke arkkitehtuurin kehittäminen organisaation johtamiseen

Poimi kehittämispolusta tehtävät organisaation talouden ja toiminnan suunnitteluprosessiin (TTS, TAE, yms.) normaalin vuosisuunnittelurytmin mukaisesti. Sitä kautta arkkitehtuurin kehittämistehtävät projektoidaan ja resursoidaan siinä missä muutkin organisaation kehittämistehtävät.

Kytke arkkitehtuurin kehittäminen myös riskienhallintaan, varautumiseen yms. normaaleihin vuosisuunnittelua noudattaviin organisaation prosesseihin.

Varmista, että kokonaisarkkitehtuurin kehittäminen toteuttaa organisaation toiminnallisia, esim. strategiassa määriteltyjä tavoitteita.

10 Käynnistä kokonaisarkkitehtuurin tavoitetilän kuvaaminen

Organisoi ja resursoi tavoitetilän arkkitehtuurin kuvaamisen ensimmäinen projekti ja käynnistä se.

Projektin läpivienti on osa organisaation arkkitehtuurityön oppimisprosessia. Kerää siis kokemuksia työn kuluessa, sekä hyviä että huonoja, ja ota ne huomioon seuraavissa arkkitehtuurin kehittämistöissä.

Ohjeistavat dokumentit:

- JHS 179 ICT-palveluiden kehittäminen: Kokonaisarkkitehtuurin kehittäminen -suositus

Lisätietoja valtiovarainministeriön JulkICT-toiminnossa antavat:

Jukka Uusitalo
Tommi Oikarinen
Hannu Ojala